

СИТУАТИВНИЙ МЕТОД ТА ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНОГО ВІДЕО У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Андрій Шумка

Кандидат історичних наук, заступник начальника, кафедра іноземних мов та військового перекладу, Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, 79012, м. Львів, вул. Гвардійська, 32.

UDC: 378.037:811.111

ABSTRACT

In the paper the case method of learning a foreign language as one of the most effective methods is considered. Emphasized usage of the interactive foreign languages learning in a higher military institution. Analyzed using of authentic video to form sociolinguistic competence as well as to get acquainted with the culture.

Keywords: case method, authentic video, sociolinguistic competence, culture, interactive learning.

В статті розглянуто ситуативний метод навчання іноземної мови як один із найефективніших методів. Наголошено на використанні інтерактивних форм навчання під час вивчення іноземних мов у військовому виші. Проаналізовано використання автентичного відео з метою формування соціолінгвістичної компетенції та ознайомлення з культурою.

Ключові слова: ситуативний метод, автентичне відео, соціолінгвістична компетенція, культура, інтерактивна форма навчання.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Європейський та світовий військово-освітній простір потребує військових фахівців з високим рівнем професіоналізму, інтелектуального розвитку, загальної та військово-професійної культури. Тому основне завдання, котре постає перед військовим вишем – це створення умов для безперервного процесу підвищення рівня знань, практичних навичок військових фахівців, їх творчого розвитку та самореалізації.

Мета роботи – наголосити на важливості використання ситуативного навчального методу з метою продуктивного функціонування в іншомовному середовищі, набуття соціолінгвістичної компетенції та культурного аспекту.

Методологічний інструментарій дослідження склали в основному загальнонаукові методи такі як аналіз та синтез, контент аналіз, порівняльний аналіз тощо.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасні дослідження у галузі професійної підготовки серед ключових компетенцій фахівців Збройних Сил України (соціальна, полікультурна, інформаційна, самоосвітня, комунікативна) значну роль відводять саме умінню взаємодіяти з людьми, розв'язувати професійні завдання, виконувати різні соціальні ролі у різноманітних побутових та професійних ситуаціях (О.В. Винославська, Н.Г. Андрійченко, О.М. Левченко, І.Л. Холковська, О.Р. Холковський).

Отже, **об'єктом дослідження** є ситуативний метод та використання автентичного відео у навчанні іноземної мови.

Предметом дослідження є порядок використання автентичного відео з метою формування соціолінгвістичної компетенції та ознайомлення з культурою англomовної країни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Основним методом формування у сучасній методиці навчання іноземної мови є метод ситуативного навчання. Цей метод потребує не тільки академічного знання мови і мовного матеріалу, а трансформує процес пізнання у процес відкриття нового досвіду зв'язків і відношень між подіями, явищами, предметами, їх критичне осмислення. У сучасних умовах важливо володіти іноземними мовами, а це означає не тільки знати правила, структуру, лексичний матеріал, а й розвивати здатність мислити, критично сприймати отриману інформацію, відповідно ставитися до неї, що неможливе без знання культури, соціолінгвістичної компетенції, літератури, традицій і менталітету країни, мова якої вивчається.

Мовленнєва дія неможлива поза ситуацією спілкування. З методичної точки зору особливе значення має здатність ситуації конкретизувати мовленнєву дію та предметно-змістовний план мовлення, зумовлювати вибір мовленнєвих засобів. Ситуативний метод характеризується значним поглибленням смислового аспекту будь-якої дисципліни, зокрема іншомовної комунікації та наявністю елементів проблемності, самостійності, динамічності. Ситуативні ігри базуються на комплексі комунікативно-рольових вправ, які спрямовані на формування вмінь аналізу комунікативного та ігрового (тактичного) завдання.

Використання інтерактивних форм навчання під час вивчення іноземних мов у військовому вузі є досить ефективним, оскільки зміст навчального процесу перегукується з майбутньою професійною діяльністю курсантів. Організації процесу багатосторонньої комунікації сприяє використання відповідних інтерактивних методів навчання, які спрямовані на розвиток творчих здібностей курсантів, орієнтують на діяльність, що стимулює активність та «винахідливість». До них можна віднести наступні: мозковий штурм, метод проєктів, рольові та ділові ігри, дискусії, дебати.

Аналіз комплексної мети навчання іноземної мови, а саме англійської у військових закладах показав, що оволодіння іншомовним спілкуванням передбачає досягнення курсантами спеціалізованої субординативної іншомовно-мовленнєвої комунікативної компетенції, мінімально достатній рівень розвитку якої має забезпечити можливість і успішність спілкування в професійно трудовій і побутовій сферах в обмеженому колі типових мовленнєвих ситуацій такого спілкування, чітко відібраному з точки зору ймовірності їхньої появи у фаховій і позафаховій діяльності випускника вищого навчального закладу конкретного типу [1, с.70].

Важливим аспектом є формування здатності практичного застосування отриманих знань. Саме з цією метою використовують вище згадані форми діяльності як складові ситуативного методу навчання (метод кейсів, або кейс-стаді). Ситуативне навчання передбачає занурення слухачів у певну ситуацію, де вони можуть знаходити практичне застосування своїх знань. В основі даної методики лежить ситуативне моделювання – моделювання конкретних ситуацій, під час взаємодії з якими учасник засвоює матеріал, здійснює вибір, приймає особисті рішення.[2] Ситуативне моделювання входить до складу технологій інтерактивного навчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблеми на основі аналізу обставин і відповідної ситуації [3, с.9].

Підкоряючись нормам регламентованих дій і нормам поведінки учасників конкретних подій, окреслених навчальною ситуацією, в ході аналізу, оцінки та вирішення цієї ситуації, слухач (курсант) формується як фахівець і член суспільства в рамках заданої активності, спрямованої на засвоєння змісту освіти [4, с.61]. Під ситуативним навчанням вважається не одноразове використання ситуацій у навчальній діяльності, а такий процес навчання іншомовного спілкування, в якому системно, методично і дидактично доцільно використовуються ці засоби як його постійний компонент.

Проблемна ситуація має низку характерних ознак таких як стан інтелектуального чи психологічного навантаження, певне протиріччя, ситуація не узгоджується з уявленням про неї, отже виникає потреба пошуку додаткових знань, відомостей і доказів, необхідність нових підходів, поглядів та рішень [5, с.24].

Діапазон, що охоплює області знання і сфери професійної діяльності фактично безмежний, цим пояснюється широкий спектр можливостей ситуативної методики, і саме тому цей підхід може активно використовуватися для навчання іноземної мови як соціально-

побутового, так і професійного спрямування. Курсантам пропонуються окремі ситуації, де вони повинні зорієнтуватися та запропонувати власні рішення проблем, план дій. Таким чином відбувається активізація інтелектуальної діяльності, розширення лексичного запасу, практичне застосування засвоєної лексики та граматики. Крім того, покращується пам'ять, вдосконалюються комунікативні навички, адже курсанти навчаються працювати в парах і групах. Взаємодія в рамках ситуації провокує процес засвоєння матеріалу учасниками, що в свою чергу призводить до нового етапу особистісного зростання та покращення наявних мовних і немовних навичок. Необхідно звернути увагу на правильний вибір ситуацій відповідно тематичного спрямування іноземної мови згідно навчальної програми.

Слід зазначити, що моделювання реальних ситуацій спілкування можливе лише за умови створення позитивної емоційної атмосфери на заняттях з іноземної мови. Завданням викладача є тепер не безкінечне виправлення помилок, а створення позитивної атмосфери спільної пошукової діяльності, організація рольових ігор, навчання з використанням групових і парних видів роботи, змагань, конкурсів тощо. [6, с.108]. Тож варто пам'ятати про правильний настрій та обстановку на занятті.

Саме в рамках ситуативного методу навчання у курсантів формується соціолінгвістична компетенція. Вживання мови завжди регулюється, крім лінгвістичних правил, соціальними характеристиками, а саме обставинами, в яких відбувається мовне спілкування. Тому формування соціолінгвістичної компетенції відіграє важливу роль у навчанні. Придбання соціолінгвістичної компетенції іншої мови може бути процесом довгим і складним, тому що він має на увазі усвідомлення соціальних цінностей, які лежать в основі різних способів використання мови даним лінгвістичним соціумом, але ситуативний контекст вкрай полегшує даний процес набуття. Тому важливим завданням є створення реальних і уявних ситуацій спілкування на заняттях іноземної мови з використанням різних прийомів роботи, до числа яких можна віднести перегляд автентичних відеофільмів.

Як вже було зазначено вище, володіння соціолінгвістичною компетенцією в усному спілкуванні передбачає оволодіння комунікантом не тільки мовними, а й немовними засобами спілкування, а також здатність вибирати і використовувати їх у співвідношенні з конкретною комунікативною ситуацією і соціокультурними нормами країн, що вивчається.

Автентичні фільми виступають джерелом ситуативного методу навчання, саме автентичні кіно-, відео-, телефільми, які можна розглядати як своєрідні ретранслятори національної культури, якщо під терміном культура, слідом за К.М. Хорунженко, розуміти "певну сукупність соціально придбаних і тих. Що транслуються з покоління в покоління значущих символів, ідей, цінностей, звичаїв, вірувань, традицій, норм і правил поведінки, за допомогою яких люди організують свою життєдіяльність" [7, с.78-83]. Чим насиченіший той чи інший фільм таким культурно-специфічним змістом, тим цінніше він у педагогічному та дидактико-методичному відношенні. Оскільки оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування відбувається в умовах відсутності природного середовища спілкування, отож використання автентичних фільмів при формуванні соціолінгвістичної компетенції належить особлива роль. Саме вони є досить ефективним засобом формування соціолінгвістичної компетенції в усному спілкуванні, головним чином тому, що демонструють цілісні сценарії, наочно представляють соціокультурну реальність, контекст і ситуацію спілкування у вербальному і невербальному планах вираження; дозволяють формувати у курсантів стійкі асоціації певного ситуативного контексту з очікуваною поведінкою.

Відбір автентичних фільмів з метою формування соціолінгвістичної компетенції слід проводити з урахуванням рівня комунікативної компетенції та інтересів курсантів, наявності істотного освітнього змісту фільму, відображенням у фільмі сучасної реальності англійського суспільства, діапазоном соціокультурної і соціолінгвістичної інформації, яка відображає різні сфери спілкування і комунікативні ситуації.

При вивченні соціально-побутового курсу англійської мови доцільно віддавати перевагу мелодрамам, комедіям та телесеріалам, які рясніють діалогами, живою розмовною мовою, їх теми і сюжети відповідають віковим і комунікативним потребам, а саме комедії дозволяють ознайомитися з гумором, властивим носіям, що вивчається і також особливостями їх менталітету.

У вивченні іноземної мови за професійним та військово-культурологічним спрямуваннями також не слід ігнорувати художні фільми відповідної тематики, а також документаль-

ні та навчальні відео ресурси, які представлені у світовій мережі Інтернет навчальними та пізнавальними сайтами.

Методична доцільність використання автентичних фільмів підтверджується тим, що вони в навчальних цілях дозволяють аудіовізуально пред'являти варіативні комунікативні ситуації, під якими розуміється "динамічна система взаємодіючих конкретних факторів об'єктивного і суб'єктивного плану (включаючи мову), які залучають людину в мовну комунікацію і визначають його мовну поведінку в межах одного акту спілкування в ролі як мовця, так і слухача" [8, с.12]. Крім того, використовувані героями фільмів вербальні та невербальні форми поведінки у певних ситуаціях повторюються протягом ряду епізодів та серій, що, безумовно, сприяє розвитку у курсантів умінь міжособистісного спілкування і мимовільного засвоєнню відповідних мовних та мовленнєвих засобів спілкування.

При аналізі певних ситуацій, а особливо під час занурення слухачів у самий розвиток ситуацій, в будь-якому випадку комуніканти знайомляться з культурними аспектами народу, мова якого вивчається.

Культура виступає невід'ємною складовою ситуативного методу навчання, кожна модель ситуації включає в себе аспект культури, притаманний різним соціально-професійним групам населення, не виключаючи військову. Адже вивчення мови не обмежується лише вимовою, ритмом, наголосом, інтонацією, добирання найуживаніших структур, лексичних одиниць, структур дискурсу [9, с.8]. Культура – не є п'ятою мовленнєвою навичкою, що її інколи долучають до навчання усного мовлення, писання, читання або слухання. Вона завжди поряд з першого дня, повсякчас готова розчарувати сумлінного слухача, виявляючи недоліки його комунікативної компетенції і випробовуючи його здатність розуміти навколишній світ [10, с.1]. Викладання мови на всіх етапах, зважаючи винятково на своєрідність сприйняття світу і способи взаємодії з ним у народу-носія мови, є одним зі шляхів формування навичок міжкультурного спілкування. У вирішенні цього питання допомагає запровадження окремих краєзнавчих і культурологічних дисциплін, спеціалізованих теоретичних і практичних курсів крос-культурного спілкування у вищій школі [11]. Обмін військовим досвідом, участь курсантів у міжнародних військових навчаннях, круглі столи з іноземними гостями – це шанс не тільки попрактикувати іноземну мову, а також познайомитися з військовою культурою, етикою інших народів, відчути себе частиною певного військового сценарію.

Відео – це перший крок знайомства з культурою певного середовища у ситуативному навчанні, а культура поєднана з моделлю поведінки відповідно до ситуації. С. Стемплескі, Б. Томалін оцінюють відео як найкращий після справжніх життєвих ситуацій засіб презентації мови в ситуативному контексті в аудиторії [12, с.3]. Крім того, використання відео під час заняття має великий мотивуючий потенціал. За Б. Ейхенбаумом особливі умови сприйняття кіно, він розуміє як зворотні процесу читання: від предмета до його осмислення, назви, побудови внутрішнього мовлення [13, с.4-5]. Такий механізм осмислення дійсно має багато спільного зі сприйняттям реальності. Але на відміну від реальних ситуацій спілкування як навчальний матеріал відео має деякі переваги. Викладач може підготувати курсантів до перегляду, вибрати певні епізоди, під час перегляду він може зупинити стрічку, змінити послідовність епізодів, демонструвати лише зображення (звук), прокоментувати переглядане, дати спеціальне завдання, чи повторити перегляд обраного уривку. Більшість відеофільмів можуть служити декільком цілям залежно від мети заняття. С. Стемплескі, Б. Томалін [12, с.6] пропонують такий перелік:

- активний перегляд, під час якого дуже важливо активізувати групу через спеціально розроблені завдання;
- розширення словникового запасу (презентація нових лексичних одиниць або закріплення вивчених);
- навчання граматики (презентація/закріплення).
- робота над вимовою (акцент робиться на звуках, наголосі, інтонації через імітацію інтонації та вимови акторів);
- формування навичок аудіювання та мовлення (усний переказ, дискусія);
- читання, письмо (творчі роботи – твори, нотатки, короткий письмовий переказ змісту);
- крос-культурні зіставлення;
- перевірка розуміння, тестування за вивченим матеріалом.

Під час перегляду деякі мовні одиниці ефективно засвоюються завдяки асоціаціям, що виникають у зв'язку з певними персонажами або акторами, їх жестами, мімікою, настроєм, зовнішністю, тобто асоціаціям з людьми, творцями та користувачами мови. Таким чином засвоюється не лише слово чи фраза, а цілий комунікативний комплекс: емоційний стан людини, що говорить – комунікативний намір – смисл – значення – слово/фраза – інтонація – міміка, жест, з одного боку, та емоційний стан людини, яка сприймає інформацію, – з другого. Слід додати, що в багатьох культурах емоції виявляються тісно пов'язаними з моральним і соціальним виміром і розглядаються в аспекті соціальної поведінки і суспільного схвалення, а не тільки як "приватні" суб'єктивні почуття індивіда [17, с.177].

Якщо взяти до уваги ієрархію базових потреб людини, за А. Маслоу, у якій на третьому місці після потреб збереження життя та безпеки є необхідність у тісних стосунках з іншими людьми, а три найвищі рівні відводяться прагненню приєднання до навколишнього світу через пізнання, відчуття прекрасного та самоактуалізацію, стає зрозумілою позиція Ю. Азарова та Л. Азарової [14, с.1] щодо необхідності розробки прийнятних, доступних викладачам будь-якого рівня підготовки технологій, які відрізняються від традиційних форм духовно-особистісної орієнтацією викладання на основі трансцендентального підходу, що передбачають єдність свідомості й підсвідомості, раціонального й ірраціонального, споглядання (інтуїції) та саморозвитку, взаємозв'язок різномірних видів діяльності й синтез наук, культур, мистецтв. Художній фільм як матеріал для аудиторної роботи в мовній лабораторії, якнайбільше відповідає вимогам сьогодення. Крім того, фільм наповнено образами, посланнями, ідеями, двозначностями, що робить його надзвичайно цікавим матеріалом для крос-культурного аналізу в аудиторії. Курсанти таким чином взаємодіють з одним з важливіших, який формує світогляд, культурним об'єктом нашого часу [16, с.11]. Інакше кажучи, робота над мовою стає частиною процесу набагато важливішого та цікавішого, ніж вона сама [8, с.7]. Іноземна мова повинна виступати як засіб передачі важливої інформації, набуття соціолінгвістичної компетенції та засіб збагачення культурного досвіду і в водночас як "вікно у світ" [15, с.59]. З прагматичного боку, навчальний матеріал фільму полегшує психологічну адаптацію до іншомовного та іншокультурного середовища.

Поєднання зорової та мовної наочності, а також реалізація останньої стимулює виникнення та закріплення в свідомості курсантів певних зразків-еталонів. Мова у відеофільмах, функціонуючи в певних ситуативних умовах, організується у відповідні мовленнєві жанри та мовленнєві форми. Кіно зорово показує, як функціонують мовленнєві жанри та форми, що значно полегшує процес аудіювання, в той же час пропонуючи основу для висловлювання. Саме такий функціональний підхід і є оптимальним у процесі навчання експресивного мовлення.

Автентичні відеофільми як єдність усіх елементів мовленнєвого матеріалу - лінгвістичного, паралінгвістичного, кінетичного (зображення одночасно з реальним мовленням) створюють подібність до природного мовного середовища й впливають на глядача динамікою та емоціями шляхом поєднання звука і зображення.

ВИСНОВКИ

Беручи до уваги вищезазначене, можна зробити висновок, що використання такого виду технічних засобів навчання, як автентичні художні відеофільми в ситуативному методі навчання дає такі переваги: моделювання іншомовного середовища, наближення до реального буття; проведення навчання на основі природного звукового мовлення із зображенням екстралінгвістичних рис і способів реалізації; встановлення асоціативних зв'язків за допомогою полісенсорного сприймання; навчання спілкування на основі взаємозв'язку лінгвістичного, комунікативного та екстралінгвістичного факторів, що є основою для імітації; використання певним чином емоційно-мотиваційного фактору у процесі навчання іноземної мови.

Тренувальні ігри та ігрові етюди як частина ситуативного методу навчання моделюють мовленнєву поведінку курсантів через відповідні ролі: покупця, пацієнта, туриста, а також офіцера КПП, перекладача, і т. д. Стрижневим елементом ігрового етуду виступає моделювання умов мовленнєвої діяльності курсантів у різних професійних ситуаціях. Під час тренувальних ігор та етюдів створюється атмосфера, за якої курсанти, моделюючи

професійну діяльність, відпрацьовують уміння і навички монологічного мовлення, аудіювання, ведення діалогу, що сприяє мимовільному запам'ятовуванню, яке відбувається без навмисного використання спеціальних засобів для кращого збереження матеріалу в пам'яті. У системі навчання іноземної мови ситуативний підхід є одним з найважливіших. Його використання дозволяє викликати інтерес до спілкування і навчання іноземної мови в цілому, що підвищує розвиток військової освіти на військовій міжнародній арені.

Важливим фактором розвитку системи військової освіти є міжнародні зв'язки ВВНЗ з військовими навчальними закладами іноземних держав. Тому особлива увага приділяється обміну досвідом щодо підготовки випускників вишу для проходження військової служби у багатонаціональних штабах, їх участі в миротворчих операціях. Встановлені тісні зв'язки з провідними військовими навчальними закладами США, Німеччини, Італії, Великої Британії, Греції, Туреччини тощо. Відповідно до щорічних програм та планів міжнародного співробітництва між Міністерством оборони України та міністерствами оборони країн-партнерів у галузі військової освіти передбачено навчання представників збройних сил у військових навчальних закладах 14 іноземних держав, основними з яких є США, Канада, ФРН, Велика Британія, Франція, Угорщина, Туреччина.

Наприклад планом міжнародного військового співробітництва Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, що у м. Львові передбачається:

– обмін курсантами у міжнародні тижні навчальних закладів – з Академією Сухопутних військ збройних сил США, Вест-Пойнт, із Офіцерським училищем Сухопутних військ Бундесверу;

– підготовка та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з питань участі підрозділів у міжнародних миротворчих операціях в офіцерському училищі Сухопутних військ Бундесверу;

– навчання курсантів інституту в Академії Сухопутних військ збройних Сил США, Вест-Пойнт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей Монографія./ Р.О. Гришкова. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424с.
2. Ситуативное моделирование [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zicerino.com/azbuka/situ_model.pdf
3. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.- метод. посібн./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
4. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А.А. Вербицкий. – М., 1991.– 207 с.
5. Пивкин Сергей Дмитриевич. Проблемно-ситуативное обучение как способ моделирования профессионально-ориентированной подготовки менеджера в техническом вузе: дис. канд. пед. наук: 13.00.08/ Пивкин Сергей Дмитриевич. – Казань, 2000. – 268 с.
6. Слостенин В.А. Педагогика. Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под ред. В.А. Слостенина. – М.: Издательский центр "Академия", 2007. – 576 с
7. Ісенко, І.А. Використання іспанських автентичних фільмів для формування соціолінгвістичної компетенції / І.А. Ісенко // ІЯШ .- 2009 .- № 1. - С. 78-83.
8. Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: Вивчення, навчання, оцінка. - М.: Изд-во МДЛУ, 2003. - С.12.
9. Lado R. Linguistics across cultures. Applied Linguistics for Language Teachers / Robert Lado. – The University of Michigan, USA.– 1988. – 141 p.
10. Kramsch C. Context and Culture in Language Teaching / Claire Kramsch. – Oxford: Oxford University Press, 1993. – 295 p.
11. Todorova N. Yu. Cross Cultural Management [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Http://www.geocities.ws/nutodorova/Main.html](http://www.geocities.ws/nutodorova/Main.html)

12. Stemplesky S. Video in Action / Susan Stemplesky, Barry Tomalin. – NY, London, Toronto : Prentice Hall. 1990. – 173 p.
13. Эйхенбаум Б. М. Литература и кино // Киноведческие записки; выпуск 5 / Б. Эйхенбаум. – Москва, 1989. – С. 4–7.
14. Азаров Ю., Азарова Л. Режим доступа: [Www. ug. ru/99.14/t20.htm](http://www.ug.ru/99.14/t20.htm).
15. Cunningsworth A. Evaluating and Selecting EFL Teaching Materials / Alan Cunningsworth. – Oxford : Heinemann International, 1984. – 102 p.
16. Cooper R., Lavery M., Rinvoluceri M. Video / Richard Cooper, M. Lavery, Mario Rinvoluceri. – Oxford, NY, Toronto, Delhi : Oxford University Press, 1991. – 112 p.
17. Wierzbicka A. Semantics, Culture, and Cognition. Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations / Anna Wierzbicka. – Oxford, New York : Oxford University Press, 1992. – 487 p.